

Voorwoord

Van de voorzitter

Beste leden,

De bevingen zijn dit jaar minder zwaar, maar het *aantal* bevingen is weer groter dan het aantal in het vorige jaar. Met andere woorden: de seismische activiteit neemt niet *af maar toe*.

De ondergrond blijft onverminderd actief. De beving van 1 november, Hoeksmeer (niet Wirdum) 2.2, zette iedereen weer met beide benen op de grond.

Ook de Groninger Bodem Beweging heeft weer een actieve maand achter de rug.

Vooraf het juridische vlak vroeg veel aandacht, maar ook de inbreng bij de NCG in de aanloop naar zijn nieuwe meerjarenprogramma. Gelukkig lijkt ook de NCG inmiddels doordrongen te zijn van de urgentie, en straalt zijn nieuwe meerjarenprogramma in ieder geval heel wat meer ambitie uit dan het vorige. Dat moet ook, de bewoner moet echt centraal staan – niet de NAM, niet het CVW, niet de NCG en niet EZ.

“Het bedrijfsleven heeft de overheid in zijn macht”, aldus VN-rapporteur Maina Kiai.

Ook in Nederland is dat zo. Het morele kompas lijkt ondergeschikt aan geld verdienen. De minister van EZ en Shell zijn al jaren twee handen op een buik. Wij in Groningen ervaren de nauwe samenwerking tussen Henk Kamp en de NAM al jaren aan den lijve.

Nu ook de Tweede Kamer zich uitgesproken heeft voor meer doorzettingsmacht van de NCG en er een wetsontwerp wordt voorbereid om dat te realiseren hebben wij nadrukkelijk gepleit voor een positionering van de NCG buiten EZ. EZ gaat er echter voetstoots van uit dat de NCG onder EZ zal vallen. Dit klemmt te meer nu de Rechtbank Noord-Nederland in een tussenvonnis ook EBN hoofdelijk aansprakelijk heeft gesteld, dus net zo aansprakelijk als de NAM. De aandelen van EBN zijn immers in handen van de Staat (c.q. het ministerie van EZ).

De NCG onder EZ, = Henk Kamp, plaatsen is volstrekt onwenselijk!

Dit zou immers betekenen dat de publieke regie, die de NCG moet voeren (op het herstel van de schade en het verminderen van het levensgevaar), nog steeds onderhevig is aan het gezag van de aansprakelijke minister (die welbewust de schade en het levensgevaar veroorzaakt).

De slager blijft zo zijn eigen vlees keuren. Het zou de zoveelste blunder in deze gaswinningsgeschiedenis zijn.

Gerard Spong heeft op 12 oktober bij het Gerechtshof in Leeuwarden zijn pleidooi voor de strafrechtelijke vervolging van de NAM gehouden. De rechter doet over ongeveer 12 weken uitspraak.

Tegen het gaswinningsbesluit van Henk Kamp, om de NAM toestemming te geven 5 jaar lang 24 miljard kuub per jaar te winnen, is de GBB in beroep gegaan bij de Raad van State. Net als bij het vorige beroep doen we dit samen met Milieudefensie, de Waddenvereniging en de Natuur en Milieufederatie. 47 leden van de GBB mede-ondertekenden dit beroep middels hun rechtsbijstandsverzekering.

Het beroep is (pro forma) ingediend op 11 november, en wordt in de weken ernaar juridisch verder doorwrocht, in samenwerking met het juridisch team van de GBB.

Ten slotte nog een woord over het schadeprotocol. Zoals bekend hebben de Groninger Bodem Beweging en het Gasberaad hun advisering aan de NCG gestopt omdat de NAM toch doet wat ze zelf wil. Het eruit knikkeren van Vergnes was daarvan het bewijs, net als een nieuwe inspectiemethode voor de 1700 meldingen van buiten de (oude) rand.

Nu komt CVW directeur Peter Kruyt in het Dagblad van het Noorden weer met een nieuwe proefballon (zonder overleg): kleine scheuren tot 1.000 euro kunnen met een app gemeld en door de plaatselijke aannemer verholpen worden. Een goed idee, of de introductie van een volgende zwakke bouwsteen aan het steeds ingewikkelder wordend huis?

Hans Alders citeert graag ingenieursbureau Arcadis, ongeveer met de strekking: "Een expert kan niet zien of de schade gerelateerd is aan mijnbouwactiviteiten. Met andere woorden: een visuele inspectie is onvoldoende."

Maar voor deze schades geldt dat plotseling niet - en is een foto van de bewoner al genoeg?

Merkwaardig.

Derwin Schorren

Voorzitter ad interim

In deze nieuwsbrief

Aangifte tegen de NAM (hoorzitting Gerechtshof Leeuwarden 12 oktober).....	pagina 3
NAM raakt zeggenschap schadeprotocol kwijt	pagina 4
Rechtsbijstandsverzekeringen	pagina 5
36 deskundigen: Aardbeving 25 keer zo sterk als Huizinge in 2012 mogelijk	pagina 6
90% schadevergoeding Groningen gaat naar experts	pagina 7
Joost Belinfante (lied).....	pagina 8
Meters maken (pleidooi voor onafhankelijk onderzoek)	pagina 9
De almacht van de Koninklijke Shell (een nieuw feuilleton, hoofdstuk 1).....	pagina 11
Beroep bij de Raad van State	pagina 12
Zojuist verschenen (bodemonderzoek).....	pagina 12
Zojuist gebeurd (Hans Alders "on tour").....	pagina 13
Op de agenda	pagina 13
Colofon	pagina 13

Aangifte tegen de NAM

een update per 11 november 2016, de 426e dag na de aangifte

Hoorzitting 12 oktober. Het verloop van de artikel 12 Sv-procedure

Eerst nog even een lang stukje voorgeschiedenis:

De GBB meent dat de NAM de veiligheid van de bewoners in het gaswinningsgebied willens en wetens bedreigt door op een onverantwoord risicovolle wijze gas te winnen. De NAM maakt zich daarmee "bij voortduring schuldig aan strafbare feiten, waaronder het opzettelijk vernielen van gebouwen waardoor levensgevaar te duchten is". De gewraakte handelswijze van de NAM leidt tot een situatie waarin een aantal in het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) verzekerde mensenrechten wordt geschonden.

Daarom heeft meester Gerard Spong in opdracht van de GBB en enkele particulieren op **11 september 2015** aangifte gedaan tegen de NAM bij de hoofdofficier van justitie van het arrondissementsparket Noord-Nederland, meester Jan Eland. Het openbaar ministerie heeft drie maanden later, op **8 december 2015**, echter besloten niet tot vervolging van de NAM over te gaan.

In reactie hierop is de GBB een Artikel 12 Sv-procedure (Wetboek van Strafvordering) gestart bij het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden. De Artikel 12 Sv-procedure heeft ten doel dat het Gerechtshof uitspreek dat het OM wél de NAM moet gaan vervolgen.

Als dat niet lukt gaat de GBB eventueel daaropvolgend een procedure bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) in Straatsburg aanhangig maken.

Op **4 februari 2016** is bij het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden de artikel 12 Sv-procedure gestart met een klaagschrift van meester Gerard Spong namens de GBB en enkele particulieren. Daarop bleef de reactie lange tijd uit. Ook op rappel werd niet gereageerd.

Uiteindelijk werd op **30 augustus 2016** het advies van het OM aan het Gerechtshof bekend. De Advocaat-Generaal, meester Leo den Hollander, gaf aan het Gerechtshof aan het eerder ingenomen standpunt, dat er geen reden is voor strafrechtelijke vervolging van de NAM, gehandhaafd kon blijven. Het Gerechtshof werd geadviseerd het beklag af te wijzen.

Dat deed het Gerechtshof daarop (nog) niet. Het organiseerde eerst een hoorzitting om de klagers nader de gelegenheid te geven de klacht toe te lichten.

Op de hoorzitting op **12 oktober 2016** van het Gerechtshof Leeuwarden zijn de advocaten, de Groninger Bodem Beweging, en de individuele klagers door het Gerechtshof nader gehoord over hun klacht.

De advocaten Gerard Spong en Emile van Reydt hielden hierbij een gloedvol en stevig onderbouwd pleidooi vóór vervolging van de NAM. De opvatting van het Openbaar Ministerie dat de discussie over de gaswinning het domein is van politiek debat werd bestreden. Immers, los van die discussie vinden de strafbare feiten plaats. Bovendien is onderzoek naar de strafbare feiten belangrijk voor het vertrouwen dat de Groningers hebben in de rechterlijke macht. Afwijzing van onderzoek omdat het 'een politiek debat' is riekt naar willekeur, omdat dat in andere gevallen regelmatig niet gebeurt.

Het Gerechtshof gaf aan te verwachten binnen 12 weken een uitspraak te doen.

Succes GBB: NAM raakt zeggenschap over schadeafhandeling kwijt!

Hans Alders zegt publieke regie toe.

De vertegenwoordigers van de GBB gingen er met gestrekt been in tijdens het overleg met Hans Alders in de Maatschappelijke Stuurgroep van 29 augustus 2016.

Na weer een eenzijdige aanpassing van het schadeprotocol door de NAM kondigde de GBB aan op geen enkele wijze nog enig advies over het schadeprotocol te willen geven aan de NCG. Immers, wat is de zin van een advies aan de NCG wanneer de NAM volstrekt eenzijdig het schadeprotocol kan blijven veranderen? De GBB pleit niet voor niets al jarenlang voor het weghalen van het schadeprotocol en schadehandboek bij de NAM.

Dankzij het initiatief van de GBB, gevolgd door het Gasberaad, om het adviseren van de NCG over het NAM-schadeprotocol op te schorten is er een kantelmoment ontstaan. Waarna het ook tot de politiek werkelijk doordrong dat elk maatschappelijk draagvlak voor het NAM/CVW- protocol afwezig is en zal blijven. En ook dat de NAM daadwerkelijk op een zijspoor moet komen wat betreft betrokkenheid bij de schadeafhandeling.

De bezetting van het CVW-gebouw door ontevreden GBB-leden was een andere illustratie van het gebrek aan vertrouwen in het NAM/CVW koppel. En een volgend stevig signaal aan de politiek en de NAM/CVW voor een andere positionering van de NAM/CVW bij het bepalen van het schadeprotocol en het schadehandboek. Ook de Tweede Kamer ging met duidelijke uitspraken in september mee in deze herziene positionering

Het is verheugend om te kunnen constateren, dat er volgens Hans Alders en zijn meerjarenprogramma nu publieke regie komt op het schadeprotocol en schadehandboek (in het Dagblad van het Noorden van 3 november 2016). Het heeft lang geduurd, maar toch!

Het bestuur van de GBB

Rechtsbijstandsverzekeringen

Kun je ze nog afsluiten? Heb je er iets aan bij een geschil met de NAM?

Regelmatig verschijnen in de pers berichten met als strekking dat inwoners het gaswinningsgebied geen rechtsbijstandsverzekering meer kunnen afsluiten. Dat is niet juist.

Wat *wel* juist is is dat de rechtsbijstandsverzekeraar je bij een *recent* afgesloten rechtsbijstandsverzekering *niet* bijstaat in een geschil met de NAM. De verzekeringen dekken namelijk alleen zogeheten *onzekere* gebeurtenissen. En het is nu eenmaal zo dat wanneer je in Groningen boven het gasveld woont dat je vroeg of laat problemen krijgt met de NAM. Een *zekere* gebeurtenis dus.

Heerlijk, om met zulke zekerheden te leven!!!!

Overigens hanteren de verzekeraars verschillende data om te bepalen of je al dan niet bijgestaan wordt. Heb je bij Unive en de meeste andere verzekeraars vóór 25 januari 2013 (de brief van Henk Kamp over de "nieuwe inzichten" na Huizinge) je rechtsbijstandsverzekering afgesloten dan ontvang je *wel* hulp bij je probleem met de NAM, bij DAS is deze "peildatum" 16 augustus 2012 (de aardbeving van Huizinge) en bij Anker 1 augustus 2006.

Wij krijgen bij de GBB toch wel regelmatig signalen dat de ingeroepen rechtsbijstandsverzekering, zo deze wel wordt toegekend, niet overloopt van inspanningen voor de verzekerde.

Graag vernemen we goede en slechte ervaringen met de rechtsbijstandsverzekeraars in zaken met de NAM via contact@groninger-bodem-beweging.nl.

36 deskundigen: Aardbeving 25 keer zo sterk als Huizinge in 2012 mogelijk

Herman Damveld publiceert regelmatig op Contramine over energie. Dit artikel is van zijn hand.

Zie <http://www.co2ntramine.nl/36-deskundigen-aardbeving-25-keer-zo-sterk-als-huizinge-2012-mogelijk/>

Volgens de NAM is een zware aardbeving door de geplande gaswinning nog steeds mogelijk. In een recent rapport staat dat we rekening moeten houden met een beving met de kracht van 5.0 op de schaal van Richter. Let wel, dat is 25 keer zo sterk als de beving van 3.6 te Huizinge op 16 augustus 2012. Volgens de NAM is er: *“Op dit moment (...) geen vanzelfsprekende partij die over de kennis beschikt om de maximale aardbevingsmagnitude (sterkte op de schaal van Richter, HD) op gezaghebbende wijze vast te stellen.”*

Daarom heeft de NAM besloten om er een speciale bijeenkomst aan te wijden. Die vond plaats van 8 tot en met 10 maart 2016 in het World Trade Centre in Amsterdam bij Schiphol. Het verslag daarvan is gepubliceerd door de NAM.

Aan de bijeenkomst namen 36 deskundigen uit de hele wereld deel om, zoals de NAM schrijft: “op basis van alle aanwezige data uit de Groninger ondergrond, van gedachten te wisselen over de maximale magnitude van aardbevingen in Groningen.” Daarnaast waren er negen waarnemers, namens het Staatstoezicht op de Mijnen, EBN, Exxon Mobil, NAM en TNO.

De bijeenkomst vond volgens de NAM plaats onder een onafhankelijk voorzitter en volgens een bepaalde richtlijn die “wereldwijd geldt als de standaard voor het beoordelen van de benodigde aardbevingsmaatregelen bij de bouw van stuwdammen en nucleaire installaties.”

Na intensieve discussies kwamen de deskundigen tot twee conclusies.

- Ten eerste is de kans op aardbevingen met een sterkte van 5.0 of meer op de schaal van Richter minder groot dan eerder werd aangenomen.
- Ten tweede is de maximale kracht van een aardbeving waar we rekening mee moeten houden 5.0 op de schaal van Richter. Dat is lager dan 5.75 waar de NAM tot dusver rekening mee hield.

Maar, zo kunnen we vaststellen, ook al is de kans kleiner dan eerder werd aangenomen, een krachtige aardbeving kan ook morgen gebeuren. En 5.0 is nog altijd 25 keer zo sterk als wat in Huizinge gebeurde op 16 augustus 2012. Deze studie van de NAM is daarom niet geruststellend.

Bron: Report on Mmax Expert Workshop, 8-10 March 2016, World Trade Centre, Schiphol Airport, The Netherlands. <http://feitenencijfers.namplatform.nl/download/rapport/cef44262-323a-4a34-afa8-24a5afa521d5?open=true>

90% schadevergoeding Groningen gaat naar experts NAM/CVW willen gevolgen beleid afwentelen op de schadelijders?

In de pers verscheen in de week 24 oktober 2016 het bericht dat 90% van de kosten voor schadeafhandeling in Groningen gaat naar deskundigen en de daarbij behorende bureaucratie. Slechts 10% wordt besteed aan daadwerkelijk herstel van de schade. Het verbaast de GBB in het geheel niet.

Gevolg van NAM/CVW beleid

Immers, de NAM en het CVW hebben een andere beleidskeuze gemaakt met als gevolg een zee van C-schades. Sinds enige tijd is het daardoor een loterij om je schade erkend te krijgen als een schade veroorzaakt door de gaswinning. Het regent C-schades (z.g. niet aardbevingsgerelateerde schades) en het zijn voor een groot deel kleine schades.

De NAM/CVW kiest daarbij de confrontatie met de schadelijders door bijna per definitie elke schade als een C-schade te willen zien. (zie o.a.: Het regent C-schades en GBB in gesprek met NAM/CVW over C-schades)

Weinig verbazingwekkend is het, dat als gevolg het aantal contra-expertises toeneemt. En dus ook de totale kosten voor experts in verhouding tot de wel vergoede schade. En natuurlijk komt daarover rumoer. Zelfs voor de NAM/CVW zal dat toch geen verrassing zijn?

Er van uitgaande dat dit voor de NAM/CVW dus geen verrassing is, dan moet er mogelijk iets anders aan de hand zijn. Heeft de NAM/CVW soms bewust dit laten ontstaan om een 'natuurlijk' momentum te hebben om het proces van de schade-afhandeling weer eenzijdig aan te passen (= verslechteren) ?

Proefballon en gebrek aan transparantie

Opvallend is, dat de directeur van het CVW een proefballon oplaait over toekomstige schademeldingen zonder de komst van een schadetakateur. Hij doet dat middels een interview met het Dagblad van het Noorden. Dus geen schade-takateur meer aan huis bij kleine schades. Dat moet maar met behulp van een foto en deze foto insturen via een nog te ontwikkelen app.

De GBB heeft er begrip voor dat een commercieel bedrijf kijkt naar het optimaliseren van de bedrijfsprocessen. Waarbij het bespreekbaar kan zijn om ook naar de schadeafhandeling te kijken. Kom dan echter wel met het volledige verhaal naar buiten.

Want dit verhaal schittert door weinig concrete informatie en vooral ook door hetgeen er niet benoemd wordt. Ook op de website van het CVW is er geen concrete informatie te vinden (30-10-2016). Dat geeft te denken in welke mate dit een uitgekristalliseerd idee is. Of is het wel uitgekristalliseerd maar wil men het nog niet openbaar maken? Veel vragen blijven er namelijk over, zoals:

- Wordt elke "kleine" schade met ingang van 1 januari 2017 bij een nieuwe aardbeving nu wel of niet per definitie vergoed?
- Leidt dit ook tot nieuwe per aardbeving "vastgestelde" contouren?
- Wat is een kleine schade in geld uitgedrukt? Wat is de bovengrens?
- Hoe weet een bewoner dat dit een "kleine" schade is?

- Hoe ziet de bewoner – die immers geen mijnbouwschadebeoordelingsdeskundige is – “uberhaupt” de scheuren (zelfs zogenaamde “experts” van NAM/CVW overzien nog regelmatig scheuren!)
- Is melden middels een foto verplicht en het gebruikmaken van de app?
Dan worden dus veel mensen in het gebied uitgesloten....
- Komt er na elke melding nog altijd een schaderapport?
- Blijft de contra-expertise bij kleine schades mogelijk?
enzovoort, enzovoort...

Vooraf wat betreft het schaderapport en de contra-expert is, is de GBB op haar hoede. Immers, de NAM/CVW heeft al in juni 2016 al verwoerd bij C-schades af te willen van een schaderapport en ook van de contra-expert. Met als gevolg dat hierdoor de positie van de schadelijder nog verder zal verzwakken. (Een kostenbesparend NAM idee was: bij C-schades geen schaderapport meer)

Conclusie

De NAM/CVW wil weer eens eenzijdig bepalen hoe de schade afhandeling aan te passen. De gegeven informatie is weinig concreet en onvolledig. Afwenteling van het mislukte NAM/CVW beleid op de schademelders is onbillijk, onredelijk en onacceptabel.

Standpunt GBB

Het eventueel opheffen van de mogelijkheid tot een contra expertise is onbespreekbaar en dient onbespreekbaar te blijven. Het beleid van de NAM/CVW leidend tot de zee van C-schades moet teruggedraaid worden. Dit zal leiden tot een significante afname van het aantal contra-expertises en daarmee tot afname van de bureaucratie.

Nog efficiënter en (kosten) effectiever is: vergoed gewoon alle kleine schademeldingen!

En laat rechtvaardigheid voorop blijven staan. Met de rechten van de Groningers in inmiddels meer dan voldoende gesold door NAM/CVW.

Joost Belinfante schrijft een lied over de 'langzame ramp' in Groningen

Onze interim voorzitter kreeg van een 'ouwe bekende' (Henk Scholte) het lied van een voor Henk 'ouwe bekende' (Joost Belinfante) doorgestuurd. Henk schreef daarbij:

"Breaking Nijs: Ik kreeg krek n prachteg laid binnen van Joost Belinfante, le waiten t meschain nog wel, dij multi-instrumentalist van Doe Maar of in vrouger doagen CCC inc. Dij Joost schreef mie: "het volgende is het geval: sedert het debacle van de blauwe stad volg ik de ontwikkelingen in groningen. ik heb een morose interesse in bestuurlijke rampen. de laatste tijd echter wordt ik steeds kwaaiier en krijg ik steeds meer te doen met de Groningers die in het gasbevingsgebied moeten wonen. ik wilde dat ik iets kon doen. wat ik kon doen, is een lied schrijven. dat heb ik gedaan "

Het lied is hier te beluisteren: [Joost Belinfante over de langzame ramp in Groningen..](#)

En heb je facebook, dan is hij hier te bekijken: [Filmpje!](#)

Meters maken

De GBB pleit al jaren voor onafhankelijke wetenschap. Initiatieven op dit terrein worden – zo lijkt het – doelbewust tegengewerkt door de overheid, en komen niet van de grond. Op de werkconferentie ‘Informatiebehoefte meetinstrumenten’ georganiseerd door de NCG op 3 november, benadrukt Derwin Schorren nog eens de behoefte aan onafhankelijke wetenschap. Hieronder zijn integrale tekst.

Geachte aanwezigen en in het bijzonder de Nationaal Coördinator Groningen, Hans Alders, Ook de afgelopen weken is Nederland en zijn wij Groningers door diverse uitzendingen in de media weer getuige van het machtsmisbruik van NAM/CVW (Shell) en onze eigen centrale overheid. Het vertrouwen in Groningen is ver, ver te zoeken als het gaat om deze instituties.

Wij zijn blij met de uitnodiging voor deze werkconferentie. Tegelijkertijd vragen wij ons af wat het werkelijk beoogde doel van u, NCG, is met dit gemêleerde gezelschap. Als uitgenodigde partijen hopen wij dan ook dat deze exercitie geen loos gebaar blijkt te zijn, omdat u zo nodig moet laten zien dat *de-burger-centraal-staat*. En u kunt zeggen naar de rest van Nederland en uw broodheren, dat u de Groningers en relevante instanties op dit onderwerp hebt gehoord. Meer een act voor de bühne, zeg maar...

Dit gezegd hebbende en uitgaand van de oprecht goede bedoelingen van u voor Groningen en de Groningers, heeft een aantal van de hier aanwezige partijen afgelopen maandag de hoofden bij elkaar gestoken als voorbereiding op deze werkconferentie. Er werd kennis en informatie uitgewisseld; er werd gesproken over inhoud en ook zeker over proces.

Recent statistisch onderzoek van emeritus hoogleraar Prof. dr. Charles Vlek lijkt nauwkeurig te kunnen voorspellen dat bij het doorgaan van de gaswinning de aardbevingsdreiging significant toe zal nemen met haast onvermijdelijke magnitudes van 4 en 4,5 op de schaal van Richter. Wij weten inmiddels dat mindere magnitudes zorgen voor massale schade... Het belang van betrouwbaar meten, monitoren en het ingrijpen-voor-het-te-laet is, is dan ook erg groot!

Namens bewoners- en maatschappelijke organisaties - bijgestaan en gesteund door, voor dit onderwerp relevante, organisaties uit het werkveld - wil ik u ons standpunt meegeven over het onderwerp meten en meetinstrumenten.

Allereerst: Over een aantal *meetpunten* was er maandag al snel consensus.

Zonder op de inhoud in te gaan, zal ik hier enkele punten - waarmee wij meer en beter inzicht in de gaswinningrisico's kunnen genereren - herhalen. Wij willen:

- een uitgebreider meetnetwerk (in combinatie met de NAM en de KNMI netwerken)
- afschaffing van de (theoretische) contourenkaarten, waardoor bijvoorbeeld ook het westen van Groningen onder de 'meetlat' wordt gehouden en blijvend gemonitord
- de inzet van meer en van ander meetinstrumentarium (waaronder tilt- en glasvezelmeters)
- het betere toegankelijk maken van data KNMI m.b.t. alle Groninger bevingen
- open data en een open agenda
- meer inzicht in de huidige data m.b.t. de bodemdaling (groot en klein) en bevingen en trillingen.
- weten wat het effect is van vele kleine trillingen op de bodem en de gebouwen
- beter lokaal geologisch onderzoek

Wij willen:

- meer weten over de verticale krachten in combinatie met de horizontale krachten
 - het vaststellen van de werkelijke dieptes van waaruit bevingen ontstaan
 - het maken van *heatmaps* op basis van de maximaal opgetreden PGA-waarden
 - een goed beeld krijgen van een epicentrum: punt of zwaartepunt in een glijvlak op diepte?
- etc, etc.

Is het zinvol om u als NCG te informeren over onze vragen, onze kennis en onze mening op dit onderwerp? Wellicht. Als NCG gaat u niet over de mijnbouwwinning en daarmee gaat u niet over de *ondergrondse* bevingen. U gaat wel over de *bovengrondse* gevolgen van de grondbewegingen.

Echter, een goed begrip van de ondergrondse bewegingen zal ook leiden tot een beter begrip van de bovengrondse gevolgen. Daar zit in ieder geval een causaal verband... Het parkeren van (onafhankelijk) meten- en monitoren aan een kennistafel 'Gebouwen en versterken' doet geen recht aan het belang en de complexiteit van dit cruciale onderwerp. De suggestie dat een 'klankbordgroep' de informatiebehoefte van bewoners van Groningen zal bevredigen is naïef te noemen. Om de huidige informatiebehoefte te bevredigen is al enkele jaren geleden de monitoringbegeleidingscommissie in het leven geroepen, waar de GBB, de Gemeente Groningen en de Veiligheidsregio Groningen summier worden geïnformeerd door de NAM, het KNMI, TNO en het SodM op het onderwerp meten- en monitoren. Deze commissie zal, wellicht in wat gewijzigde vorm en met een wat gewijzigde informatieopdracht, gewoon door kunnen gaan.

Maar wij willen niet alleen maar geïnformeerd worden!

De partijen als NAM, CVW en Kamp en ook u roepen om het hardst dat zij de burger centraal stellen. Wij merken daar dag in dag uit maar barweinig van. Zoals gezegd: het vertrouwen is weg. Daarom eisen we dat er volstrekt onafhankelijk gemeten en gemonitord gaat worden. En wanneer we dit organisatorisch doortrekken dan wordt dit logischerwijs door een onafhankelijke instantie vormgegeven.

Daarom verlangen de bewonersorganisaties hier aan tafel de oprichting van een volstrekt onafhankelijk, Gronings (noem het) **kenniscentrum voor 'geïnduceerde bevingen en bodembeweging'**. Hierin zullen inwoners van Groningen significante invloed moeten hebben op de daar te formuleren onderzoeksvragen en zullen (wetenschappelijke en toegepaste) onderzoeken publieksvriendelijk moeten worden vertaald. Daarmee wordt het adagium 'de burger centraal' wel weer meer en oprecht vormgegeven!

De opdracht van een dergelijk kenniscentrum zou kunnen zijn:

- creëer een open, wetenschappelijk onderbouwd meet- en monitoringnetwerk (wat, waar en met welke middelen)
- formeer één platform waar alle meetgegevens worden verzameld en beheerd en beschikbaar gemaakt voor een ieder
- duidt meetgegevens – wat is gemeten en wat betekent het resultaat

De overheid investeert al in de bovengrondse gevolgtanten van de mijnbouwactiviteiten, door het subsidiëren van een zogeheten burgerloket (*Stut-en-Steun*) en de geldelijk bijdragen voor een plaats waar bouwbedrijven (*BuildinG*) hun kennis kunnen halen, brengen en delen. Nu zal de overheid (met naar wij hopen u, NCG, als voorvechter) ook een hoge prioriteit stellen voor de totstandkoming van een daadwerkelijk onafhankelijk Gronings kenniscentrum '*Geïnduceerde bevingen en bodembeweging*' die de oorzaakkant in kaart brengt en daar zorgt voor kennisdeling met een ieder die wil weten. De hier aanwezigen van het vooroverleg afgelopen maandag in Loppersum zijn graag bereid om in gezamenlijkheid en met de daarbij behorende relevante onafhankelijke partijen een plan de campagne te maken, waarin de contouren van een dergelijk *kenniscentrum* nader worden uitgewerkt. Wij vernemen nu graag uw reactie.

De almacht van de Koninklijke Shell

We publiceren deze sensationele roman als feuilleton in de GBB nieuwsbrief. In deze nieuwsbrief hoofdstuk 1. En de voorpublicatie van de achterflap:

In deze rauwe, nietsontziende roman wordt Groningen onder de duim gehouden door een multinational olie-imperium in intensieve samenwerking met het machtige ministerie van Economische Zaken en de nauw verbonden binnenlandse elite. Het grootkapitaal heeft het voor het zeggen. Politici maken deel uit van de klik, of zijn machteloos.

Een jonge vrouw, Anna, raakt er onverwacht in verwickeld en wordt beschouwd als een bedreiging voor deze krachten. Haar bestaan en haar leven hangen aan een zijden draad. Kan ze de man vertrouwen van wie ze houdt? En wie zijn de twee mysterieuze Woldendorpers? Zijn ze wel of niet de spil van alles?

Hoofdstuk 1: De scheur

- Wat heb je met de scheur gedaan?
- Hoe bedoel je?
- Gewoon, wat heb je met de scheur gedaan?
- Nou, niet dichtgesmeerd met plamuur. Hoor. Ook niet met een beitel breder gemaakt.
- Ik bedoel: je moet de scheur melden.
- Een scheur melden, dat staat niet in de oeroude Van Dale.
- Een scheur melden, staat wel in de nieuwe K. ter Laan.

Anna schatert van de lach!!

De klaterende lach verstomt echter snel in de ijsdonkere lucht, die als een loden deken over Groningen ligt. We zijn vier jaren na Huizinge, en de Ommelanden zuchten onder de tirannie van de Koninklijke Shell, eufemistisch NAM genaamd, die als een monsterlijke reus terloops zijn macht etaleert, jawel, hier een kerk verbrijzelt, en daar, hop, daar plet hij 43 Jarino woningen, er gaat weer een oude fabrieksschoorsteen plat, of veegt hij achteloos 200 schoolkinderen samen, richting een noodgebouw, en op 30 september tikt hij speels tegen de Hondsrug, zodat ook de Stadgers weten, haha, jullie zijn er ook nog, en ik krijg jullie net zo goed als de Ommelanders, denk maar niet dat jullie ontkomen, ik ben almachtig, hahahaha.

De mensen krimpen ineen van de kou, zetten hun kragen op, en sluipen onder de schaduwen van de wolken naar hun huizen; kruipen bijeen rond de kachel, draaien de verwarming een graadje hoger, en wachten machteloos op wat komen gaat.

Dan wordt er op de deur geklopt.

Hans Alders!

wordt vervolgd

Bijdragen voor dit feuilleton zijn welkom op contact@groninger-bodem-beweging.nl. Maximaal 300 woorden. Voor de tekst van de achterflap is leentjebuur gespeeld bij Veijen.

Beroep bij de Raad van State

Net als bij het vorige Gasbesluit van Henk Kamp is de GBB in beroep gegaan bij de Raad van State. Nu is het des te meer belangrijk omdat dit een instemmingsbesluit is op een te hoog niveau (24 miljard, met elk jaar ook nog eens de mogelijkheden 6 miljard bij koude winters en 1,5 miljard bij “technische problemen” extra te winnen) voor een veel te lange tijd (5 jaar).

De Groninger Bodem Beweging heeft samen met Milieudefensie, de Waddenvereniging en de Natuur en Milieufederatie beroep ingesteld bij de Raad van State tegen in het Instemmingsbesluit van Henk Kamp op het winningsplan van de NAM, d.d. 30 september 2016.

De termijn om beroep in te stellen is 6 weken, dus uiterlijk 11 november 2016. De Groninger Bodem Beweging heeft de 688 mede-ondertekenaars van de zienswijze die een rechtsbijstandsverzekering hebben gevraagd hun rechtsbijstandsverzekering aan te spreken, voor mede-ondertekening van het beroep.

Het beroep is pro-forma verzonden op 11 november 2016. Ondertekenaars zijn de GBB, Milieudefensie, de Waddenvereniging, de Natuur en Milieufederatie en 47 particulieren.

In de komende weken wordt het beroep inhoudelijk en juridisch verder vormgegeven, mede op basis van het juridische team van de GBB, en de inbreng van de mede-ondertekenaars.

Zojuist verschenen

Wat gebeurt er in de ondergrond?

Steeds duidelijker wordt dat de bodemsamenstelling in de eerste 30 meter onder het huis van grote invloed is op de wijze waarop trillingen en aardbevingen inwerken op het huis. Dus invloed hebben op de schade en het de veiligheid van de bewoners. De NCG kijkt hier in zijn verstevigingsoperatie nadrukkelijk naar.

Ook het grondwaterhuishouding is hierbij relevant.

Er is ook een Commissie Bodemdaling. Nadat boeren hadden aangegeven ongelijkmatige bodemdaling te constateren en te vermoeden dat dit gerelateerd kon zijn aan de gaswinning, is Sweco gevraagd dit te onderzoeken. Sweco kon – kort gezegd – geen relatie aantonen. Hier het rapport:

<http://www.commissiebodemdaling.nl/landbouwschade/ongelijkmatige-bodemdaling/>

Verder heeft onafhankelijk geoloog Peter van der Gaag aangegeven dat aardbevingen invloed op het grondwater kunnen hebben. In een (opvallend) snelle reactie kon TNO hier ook al geen relatie aantonen, zie

<https://www.tno.nl/nl/over-tno/nieuws/2016/10/beinvloeden-aardbevingen-het-grondwater-in-groningen/>

Dit werd ook een artikel in het Technisch Weekblad (TW 42/43) omgezet, met de resolute titel: ‘Gaswinning tast grondwaterpeil niet aan’

Peter van der Gaag heeft hierop aldus gereageerd: <https://www.technischweekblad.nl/opinie-analyse/kortzichtige-steekproef/item9603>

Zojuist gebeurd

Presentaties meerjarenprogramma NCG

Op 5 november was Hans Alders "on tour" in de provincie, en presenteerde zijn nieuwe versie van het meerjarenprogramma, nu voor 2017-2021, in achtereenvolgens Delfzijl (9.30 uur), Slochteren (11.30), Uithuizen (13.30) en Middelstum (15.30). De bijeenkomsten waren druk bezocht, gewoonlijk 100 a 200 aanwezigen. Aan de NCG werden zeer veel kritische vragen gesteld. Ook werden tal van kritische opmerkingen geplaatst, en werden suggesties meegegeven.

Het belangrijkste onderdeel van het programma is de versterkingsoperatie, maar ook de schade-afhandeling, en de diverse regelingen en instituties die er inmiddels zijn rond de gaswinning, kwamen aan bod.

Het meerjarenprogramma 2017-2021 is nog in concept, en wordt 6 december 2016 en in de weken erna definitief gemaakt in de bestuurlijke gremia.

Op de agenda

22 november

In de rechtbank Noord Nederland, vestiging Assen, dient de rechtszaak tegen de NAM. Ruim 150 Groningers eisen een schadevergoeding wegens immateriele schade. Pieter Huikema van De Haan Advocaten voert de procedure. Daarbij gaat het om de psychische gevolgen van het aangedane leed en de ernstige aantasting van het woongenot. TVNoord zal de zitting live uitzenden. Aanvang 9.00 uur. Zie hier:

<http://www.rtvnoord.nl/nieuws/169425/Rechtszaak-over-vergoeding-bevingschade-live-op-site-van-RTV-Noord>

Contact GBB

Mailcontact heeft de voorkeur. Het e-mailadres is: contact@groninger-bodem-beweging.nl

Leden kunnen ook telefonisch contact opnemen:

op maandag van 14:00 tot 16:00 uur, en

op dinsdag van 19.30 tot 21.30 uur

op telefoonnummer **06 2161 5080**.

Indien gewenst is het dan ook mogelijk om een afspraak te maken voor een uitgebreider gesprek op het kantoor van de Groninger Bodem Beweging. Het kantoor- en postadres is Stationslaan 8, 9919 AB Loppersum.

NB De pers kan bellen naar 06 1726 8247. Bij voorkeur tijdens kantoortijden.

NB Voor individuele hulp en ondersteuning rond schade, versterking en regelingen is er Stut-en-Steun, Spoorbaan 1, 9901 DD Appingedam, welkom@stutensteun.nl, 050 211 2044.